

Ed.

201. Nefndarálit

[91. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. nr. 16/1978, um varnir gegn kynsjúkdómum.

Frá 1. minni hl. heilbrigðis- og trygginganefndar.

Nefndin hefur ekki orðið sammála um afgreiðslu þessa máls. Meiri hl. leggur til að frv. verði samþykkt en undirritaður telur að betur þurfi að huga að ýmsu áður en til afgreiðslu kemur og vísar í því efni alveg sérstaklega til álits samstarfsnefndar Landspítala og Borgarspítala um varnir gegn alnæmi sem birt er hér sem fylgiskjal.

Undirritaður leggur megináherslu á virkar aðgerðir gegn þessum sjúkdómi og útbreiðslu hans en er ekki sannfærður um að lagasetning af þessu tagi sé brýnust alls í þessu efni.

Rannsóknaraðstöðu alla þarf að stórbæta og að því mun unnið. Upplýsingaflæði þarf að auka mjög, svo og alla fræðslu tengda þessum sjúkdómi. Heilsugæslu okkar þarf að efla sem allra best til að takast á við þetta válega vandamál og virkja heilbrigðisstéttir okkar, svo og alla aðra, á þann veg að sem best takist að sporna hér á móti.

Huga þarf að heildarendurskoðun laga um bráða smitsjúkdóma og fella þau inn í heildstæða löggjöf í takt við nútímaviðhorf og aðstæður.

Allt þetta er unnt að gera þó að þetta frumvarp verði ekki samþykkt og í ljósi viðvarana í áliti samstarfsnefndarinnar treystir undirritaður sér ekki til að styðja frv. á þessu stigi málsins.

Alþingi, 5. des. 1985.

Helgi Seljan,
fundaskr.

Fylgiskjal.

Heilbrigðis- og trygginganefnd efri deildar Alþingis,
Davíð Aðalsteinsson formaður.

12. nóv. 1985

Samstarfsnefnd Landspítalans og Borgarspítalans um varnir gegn ónæmistæringu (alnæmi) hefur fjallað um erindi bréfs yðar, dags. 6. nóvember 1985, varðandi frumvarp um breytingu á lögum nr. 16/1978, um varnir gegn kynsjúkdómum.

Í nefndinni eru eftirtaldir læknar: Björg Rafnar, sérfræðingur í veirufræði, Haraldur Briem, sérfræðingur í smitsjúkdómum, Helgi Valdimarsson, sérfræðingur í ónæmisfræði, Jóhannes Bergsveinsson, sérfræðingur í geðsjúkdómum, Kristján Erlendsson, sérfræðingur í ónæmisfræði, Sigurður Guðmundsson, sérfræðingur í smitsjúkdómum, og Sigurður B. Þorsteinsson, sérfræðingur í smitsjúkdómum. Haraldur Briem mun skila séráliti en að öðru leyti eru allir nefndarmenn sammála um eftirfarandi.

Samstarfsnefndin varar eindregið við því að ónæmistæring verði á þessu stigi sett undir ákvæði umræddra laga án þess að þeim verði breytt að öðru leyti.

Þótt eðlilegt sé að skilgreina ónæmistæringu læknisfræðilega sem kynsjúkdóm vegna þess að smitun verður nær einvörðungu við kynmök eða blóðblöndun er þessi sýking að öðru leyti afgerandi frábrugðin þeim sem nú falla undir kynsjúkdómalögin. Aðrir kynsjúkdómar hafa venjulega í för með sér einkenni sem reka sjúklingana á fund lækna og þá er í langflestum tilfellum hægt að lækna þannig að sjúklingurinn og þeir, sem hann hefur

haft kynmök við, hætta að vera smitberar. Hins vegar eru 90% þeirra, sem smitast hafa af ónæmistæringarveirunni, einkennalausir og þessum sjúklingum stendur ekki til boða nein lækning sem kemur í veg fyrir að þeir smiti aðra.

Eins og málin standa í dag er erfitt að sjá hvernig ákvæði laga um kynsjúkdómavarnir geti stuðlað að takmörkun á útbreiðslu ónæmistæringar. Hins vegar eru verulegar líkur á því að þau geti fælt smitaða einstaklinga frá því að leita læknis. Í flestum tilvikum mun það verða ábyrgðartilfinning en ekki lagaákvæði sem mun ráða úrslitum um það hvort hlutaðeigandi gefa sig fram. Þó þyrftu að vera til lagaákvæði í þessu sambandi sem taka sérstaklega til þeirra er hafa takmarkaða dómgreind eða skerta ábyrgðartilfinningu vegna persónuleikagalla eða langvarandi neyslu vímuefna.

Eina raunhæfa aðgerðin á þessu stigi til að takmarka útbreiðslu veirunnar er að finna sem flesta þá einstaklinga, sem þegar hafa smitast, og hjálpa þeim með öllum tiltækum ráðum til að forðast að smita aðra. Skipulagðar aðgerðir í þessa átt hafa nýlega hafist hér á landi og er mikilvægt að tími gefist til þess að meta hvernig þær reynast. Einstaklingum, sem óttast að þeir hafi smitast, er gefinn kostur á upplýsingum og rannsókn og hefur verið mikil ásókn í þessa þjónustu. Það er eindregin skoðun þeirra, sem hafa annast þessa þjónustu, að það muni geta torveldað varnarráðstafanir gegn ónæmistæringu ef sjúkdómurinn verður á þessu stigi settur undir kynsjúkdómalögin eins og þau eru nú. Tæknileg atriði, eins og greiðslu á kostnaði vegna þessarar þjónustu og skráningu sýktra, ætti að vera auðvelt að leysa á annan hátt.

Samstarfsnefndin leggur til að lög um farsóttir og varnir gegn kynsjúkdómum verði endurskoðuð og m.a. rýmkuð þannig að heilbrigðisyfirvöld geti gripið til aðgerða með reglugerðarsetningu eftir því sem við á hverju sinni.

Virðingarfyllst,
f.h. samstarfsnefndar Landspítala og
Borgarspítala um varnir gegn ónæmistæringu,
Helgi Valdimarsson.